

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ: ARAGÓ, 290
TELÉFON 23994

ADMINISTRACIÓ

RAMBLA DEL MIG, 17
TELÉFON 19937

EDICIÓN DE BIBLIOTECA
MUSEU BARCELONÉS

TRENTA CÈNTIMS

Si se n'enteren els feixistes, tots voldran ésser presoners de la República.

REVISTA DE PREMSA

LA VANGUARDIA

JGE. CHRL. FRAN.

s. Stell für ganz spr. perf. span f. catal.
Escr. 5199, Vergara, II. Anuncios.

Ai, ja! Entèrats!

★

"Tomaria para comer dos carabineros con tarjeta. Escr. 957, Vergara, II."

Quina ganall!

★

"Caballero viudo hijo mayor muy estable, interesa pensión completa."

Ara no sabem si la molta estabilitat és del pare o del fill major i, per tant, no sabem tampoc a quin de tots dos li falta les cames.

★

"Hago intercambio patatas por besos. Riera S. Miguel, 29, bajos."

Apa, pornogràfics!

"VD. ES DESGRACIADO

porque le da la gana. Escriba hoy al Apartado Correos, núm. 8. Mataró.

Serà cosa d'escriure-hil

Encara que sabem d'algú que ho ha fet i a aquestes hores encara no és feliç.

LAS NOTICIAS

ORTAZOZ DE LA VANGUARDIA DE BARCELONA

El diari òrgan del Comitè de Catalunya de la U. G. T. posa aquest títol a unes declaracions de Rafael Vidiella sobre els problemes del treball:

"El camarada Rafael Vidiella, consejero de Economía y presidente del Secretariado de la U. G. T. en Cataluña..."

Si deixem de banda que Rafael Vidiella no és conseller d'Economia i que el Secretariat de Catalunya de la U. G. T. és un organisme que no existeix, la informació és de primera mà.

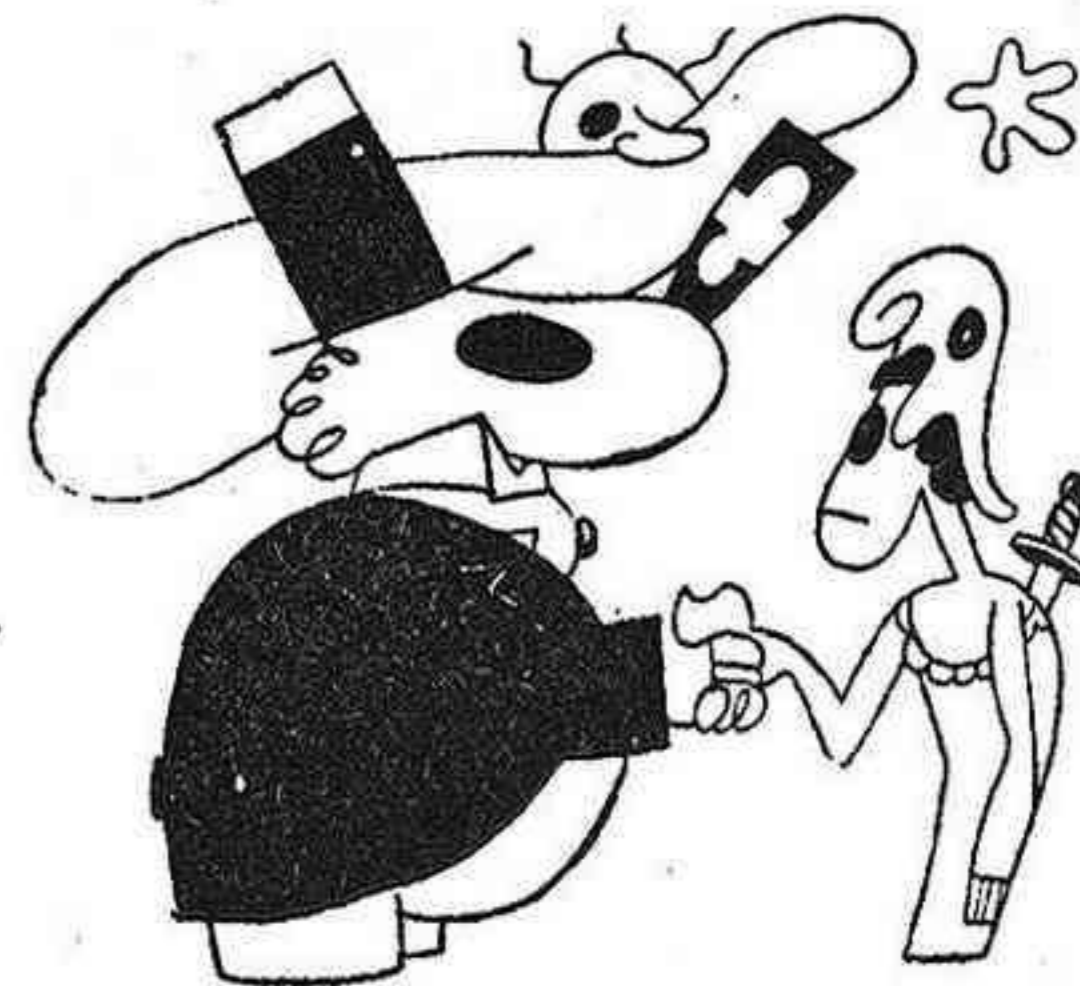
AQUEST NUMERO HA PASSAT PER LA CENSURA

treball

UN ACCIDENT DEL «TREBALL»

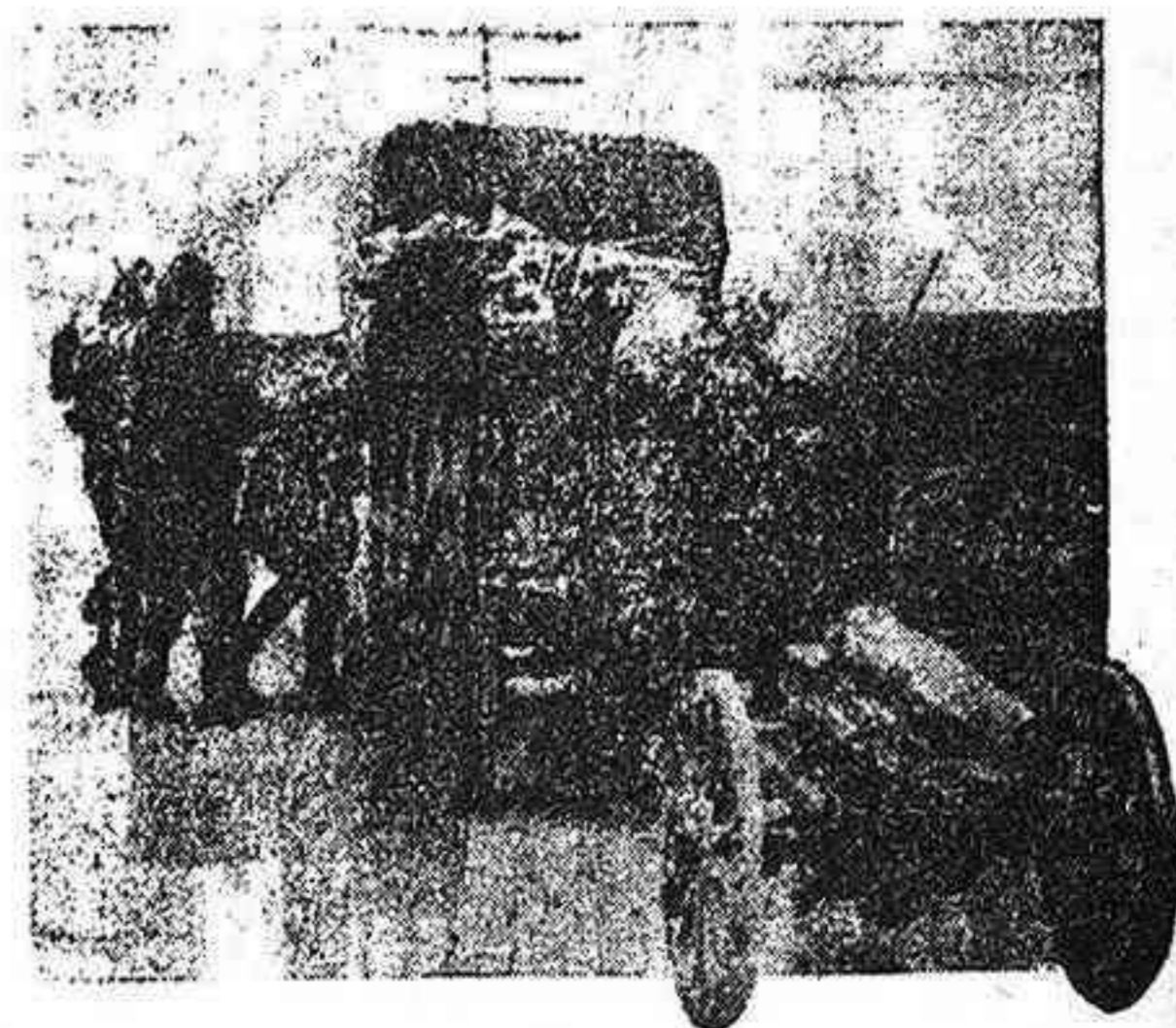
En la seva edició del propassat diumenge el nostre estimat colega «Treball» publicava una caricatura del seu habitual dibuixant Guasp que nosaltres reproduïm a continuació tal com pintava:

BOTI DE GUERRA

Aquesta petita peça d'artilleria fou agafada als facciosos dels voltants de Terol. Un cop repassada i novament ajustada tornarà a servir, però, ara serà contra els traidors que en feren tan mal ús.

Sort que en la mateixa edició i en la mateixa pàgina «Treball» publicava aquesta fotografia que reproduïm més avall i també tal com pintava:

FRANÇA!, per Guasp

— I què tal les dues-centes famílies?
— Bé, i vostè?
— Miri; ja he pot veure!

Es tracta només que d'una simple ficada de peus a la galleda (però canviats) i no com ha pogut pensar algun mal pensat d'anar preparant el terreny per declarar el nostre amic i col·laborador Guasp Indústria de Guerra.

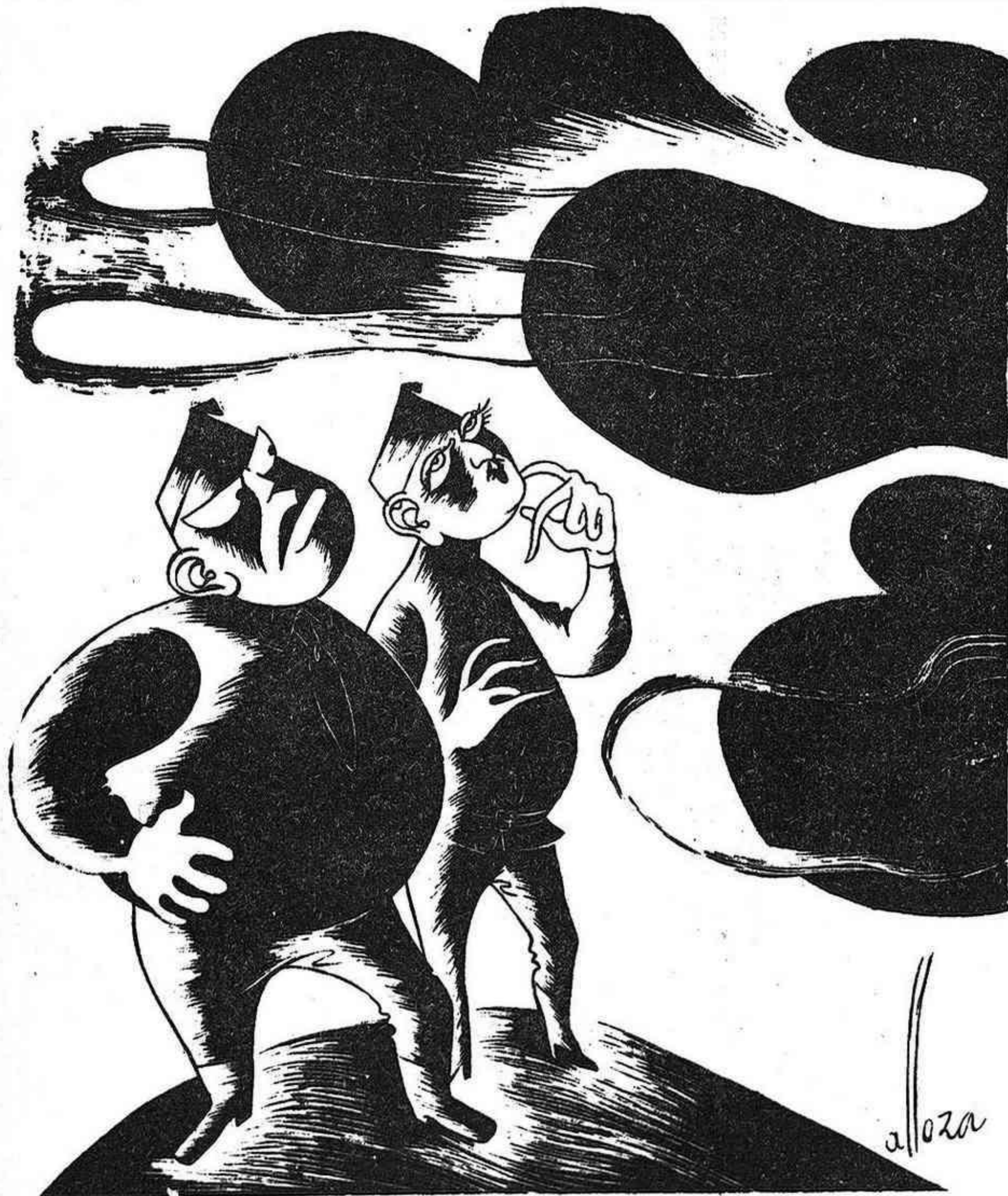
Convé aclarir-ho, car hi ha qui se les empesca totes!

Correu i remeneu

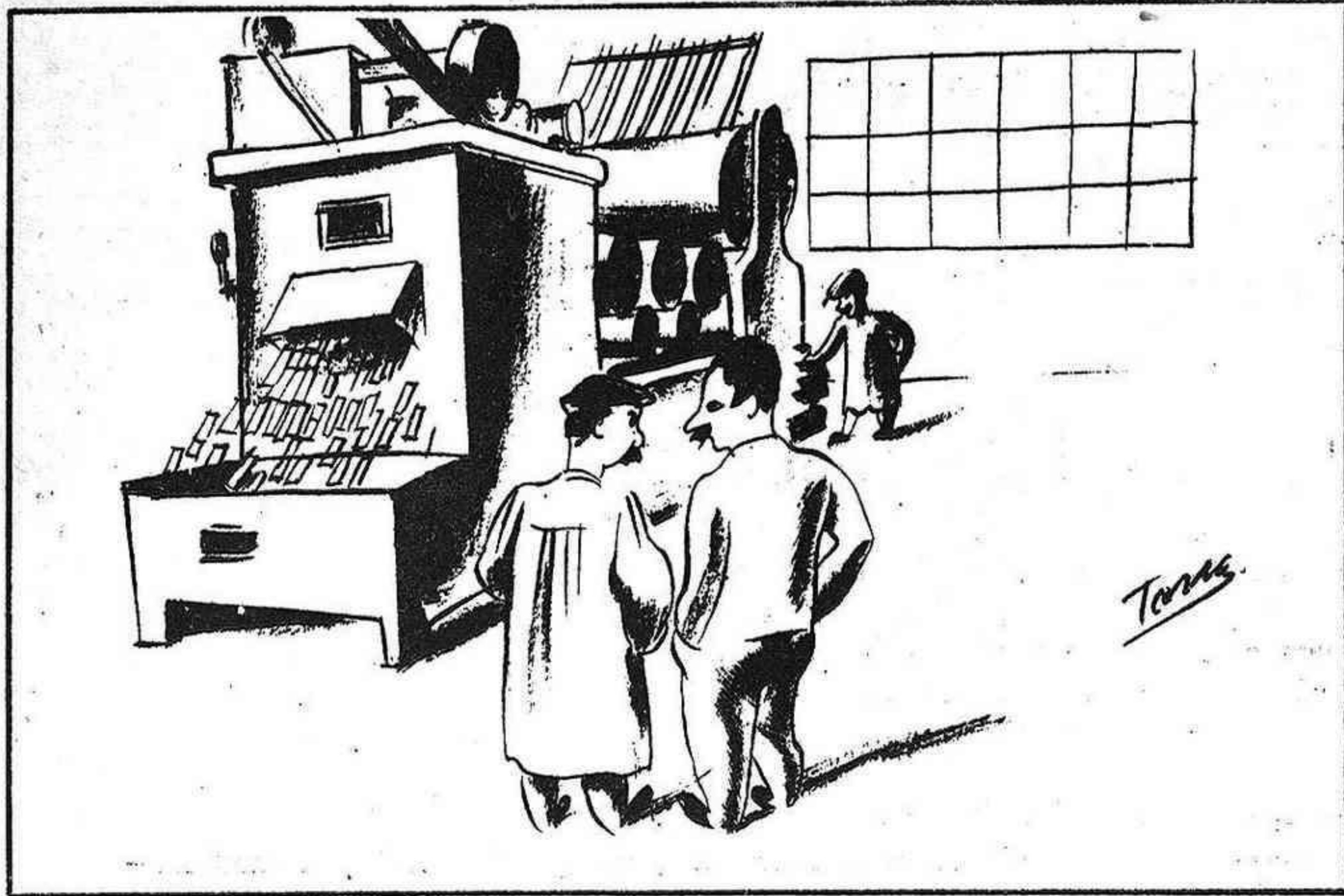
Lluís i Ramon Vergés. — En nom dels nostres soldats, gràcies pel vostre donatiu per a roba d'abric. Amb molts venedors de diaris com vosaltres, el nostre Exèrcit a hores d'ara ja suaria.

Pinel. — Va el vostre retall.

P. P. — Maco l'acudit. Va.

— No sé, no sé. Això es va en Negrin-t i podria ésser que ens trobéssim en un aPrieto.

EDITORIAL

¡ Conllevancia, conllevancia... tienes nombre de mujer!

Ens hem partit el pa i la sal davant la desesperació d'aquells famolencs de discòrdia que havien fet un vehicle d'activitat de la presumpta, de la suposada i de l'autèntica fam de la reraguarda.

Aquelles animetes cristianes que escolten «Radio Salamanca» i creuen encara de mala fe que Terol és encara dels alemanys, dels italians i dels moros, i fins i tot una mica de Franco, es fregaven les mans d'alegria i d'esperança pensant que un dia la gana de pa i de mongetes i de patates i de llagostes podia inspirar tard o d'hora a la reraguarda antifeixista la gana de barallar-se i de plantejar veritables cismes de competència.

Esperaven ells que aquella proverbial idea primitiva que feia al poble atribuir totes les calamitats al Govern,

trobés ara la divertida dualitat (divertida per ells) d'esmicolar quins dels dos governs, el de la Generalitat o el de la República, tenia la culpa més culpa de totes les culpes que ells fan i desfan.

Però els que tenien gana de fer safareig són els únics morts de gana que s'han quedat amb gana... amb gana de veure allò que desdenyaven i fornien de mica en mica amb santa paciència i resignació cristiana.

Ara els hauran de racionat la resignació amb la tarja del sabó per bruts d'ànima i d'intenció, i encara no n'hi haurà per tothom que en voldrà.

Ara resulta que el govern de la Generalitat i el de la República s'han partit el pa i la sal amb pau i gràcia de Déu i encara per aquest camí de

la santa conllevància estan disposats a partir-se les sorts i les penes sense fer soroll i massa enrenou polític d'aquell que agrada tant als polítics que ho esperen tot de la política, tot!, fins i tot el més inesperat.

Ara els proveïments s'han centralitzat en la Direcció General del Govern de la República. La Generalitat ha suprimit la Conselleria del ram i ha desglossat en dues la de Treball i Obres Públiques. I no ha passat res, Déu meu!, res!, ni una mala mica de crisi!

I Terol encara és nostre i ho serà per molts anys i el bisbe aviat parlarà per la ràdio d'algun Comissariat de Propaganda.

I els derrotistes s'estiren els cabells i dfuen desenganyats: ¡Conllevancia, conllevancia... tienes nombre de mujer!

UNA GUERRA JUSTIFICADA

A San Sebastián no hi ha manera de saber quan s'ha d'estar content

San Sebastian. — Per la censura postal d'aquesta ciutat ha passat una carta, que no ha passat, al **generalísimo** Don Francisco Franco Bahamonde, en la qual senyor Archiparraguirreberriogorrigurrea es queixa indegudament de l'actuació de l'Alcalde de la ciutat. La carta, que el Caudillo no podrà llegir perquè tindria un disgust, diu:

«San Sebastián, 10 de enero del II o III Año Triunfal.

Excmo. Sr. Jefe del Estado:

Muy señor excelentísimo mío: Habiendo, por una distracción bien comprensible, ya que un servidor no sabe leer ni escribir, dejado de leer el bando del Alcalde de ésta, en que éste ordenaba que se pusieran colgaduras y nos alegrásemos por la toma de Teruel por las gloriosas e invictas casi siempre armas nacionales, el susodicho Alcalde nos puso a unos cuantos unas cuantas multas para que escarmentásemos.

Sinceramente arrepentido y escarmentado, después de pagar la multa, y decidido a reparar la falta tan involuntariamente cometida, me apresuré a poner las colgaduras, susodichas también, en cuanto que Radio Salamanca (q. D. g.) anunció al extranjero: «Teruel se mantiene firme bajo sus cimientos de roca. Teruel y su guarnición vuelven a escribir en letras de sangre la historia heroica de su defensa que ni España ni los españoles olvidarán jamás».

Y las puse, vaya s' las puse, y resulta que entonces el Alcalde me dobla la multa por haberme alegrado, aunque yo le juro mi General que si estaba alegrado no estaba bebido, ni que decir tiene.

Así, pues, mi general, yo le pido a V. E. que nos diga a todos los buenos españoles de una vez y para siempre cuándo nos hemos de alegrar y cuándo no por las sucesivas tomas, porque si la primera toma de

Teruel me cuesta un ojo de la cara y la segunda toma dos ojos más, yo no sé la tercera toma lo que me va a costar.

Es por esto que humildemente le pido que fije por decreto la tarifa de las tomas, porque así los buenos españoles sabremos a qué atenemos ya que hemos de pagar el gasto.

Y sin más, queda de V. E. su seguro servidor y en este mi establecimiento se le ofrece para tomar mano a mano lo que V. E. guste.»

Assabentat l'Alcalde de la ciutat d'aquesta carta, ha posat una tercera multa al ja client per no alegrar-se d'haver-ne pagat dues.—**Corresponsal.**

El "señor obispo"

Quan el bisbe de Terol va sortir del seu amagatall, tremolant de por i de fred, brut, pelut i embolicat amb una flassada de llit, blanca, damunt la sotana negra, algú li preguntà:

—Com és que no us rendíssi, veient com les criatures es morien de gana?

—**Es que nadie se resigna a ser vencido.**

El bisbe de Terol es considerava, doncs, un vençut, és a dir, confessava que havia lluitat, i es lliurava presoner, sense, però, resignació cristiana.

I presoner passà entre els guàrdies d'assalt que el protegien, i pujà al cotxe, i cap a València.

Pel camí tothom li deia, però, **señor obispo**. **Señor obispo** per ací, **señor obispo** per allà, i l'home començà de revifar-se.

—Potser vaig una mica brut per entrar a València.

—Oh, no, **señor obispo**; hi entrarem de nit.

—Ah!

En una parada, però, demanà per rentar-se i, concedit el permís, faci, faci, **señor obispo**, sortí del lavabo tot empolinat, fins que un gran crucifix al pit, que abans portava a la butxaca. El crucifix de la resignació, segurament. Ja era un altre; ja era ben bé el **señor obispo**.

Però la comitiva arribà al penal de San Miguel de los Reyes, on hi ha reclusos els presoners de guerra, i fou lliurat amb els altres als oficials de Presons.

I aleshores el cridaren:

—Polanco Fonseca, Anselmo!

L'home es mirà i mirà als altres, sorprès, i finalment avançà destarotat.

L'oficial se'l mirà fredament i, indicant-li una porta, digué:

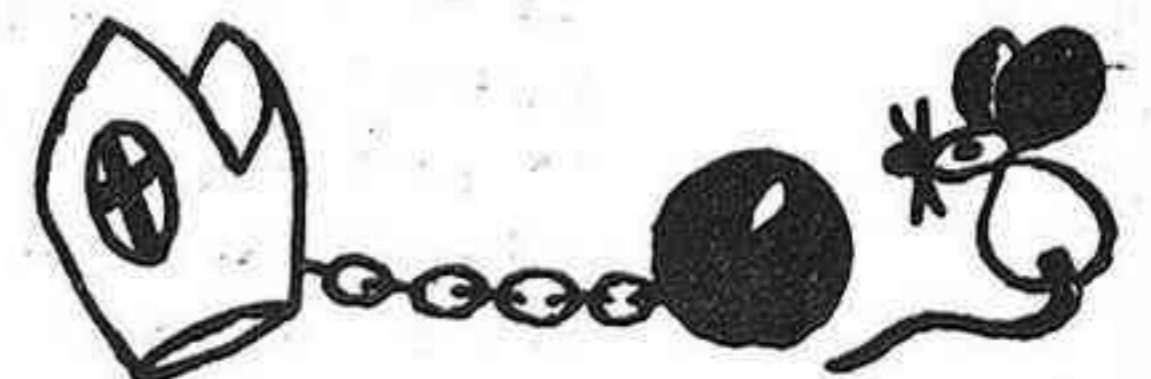
—**Por ahí.**

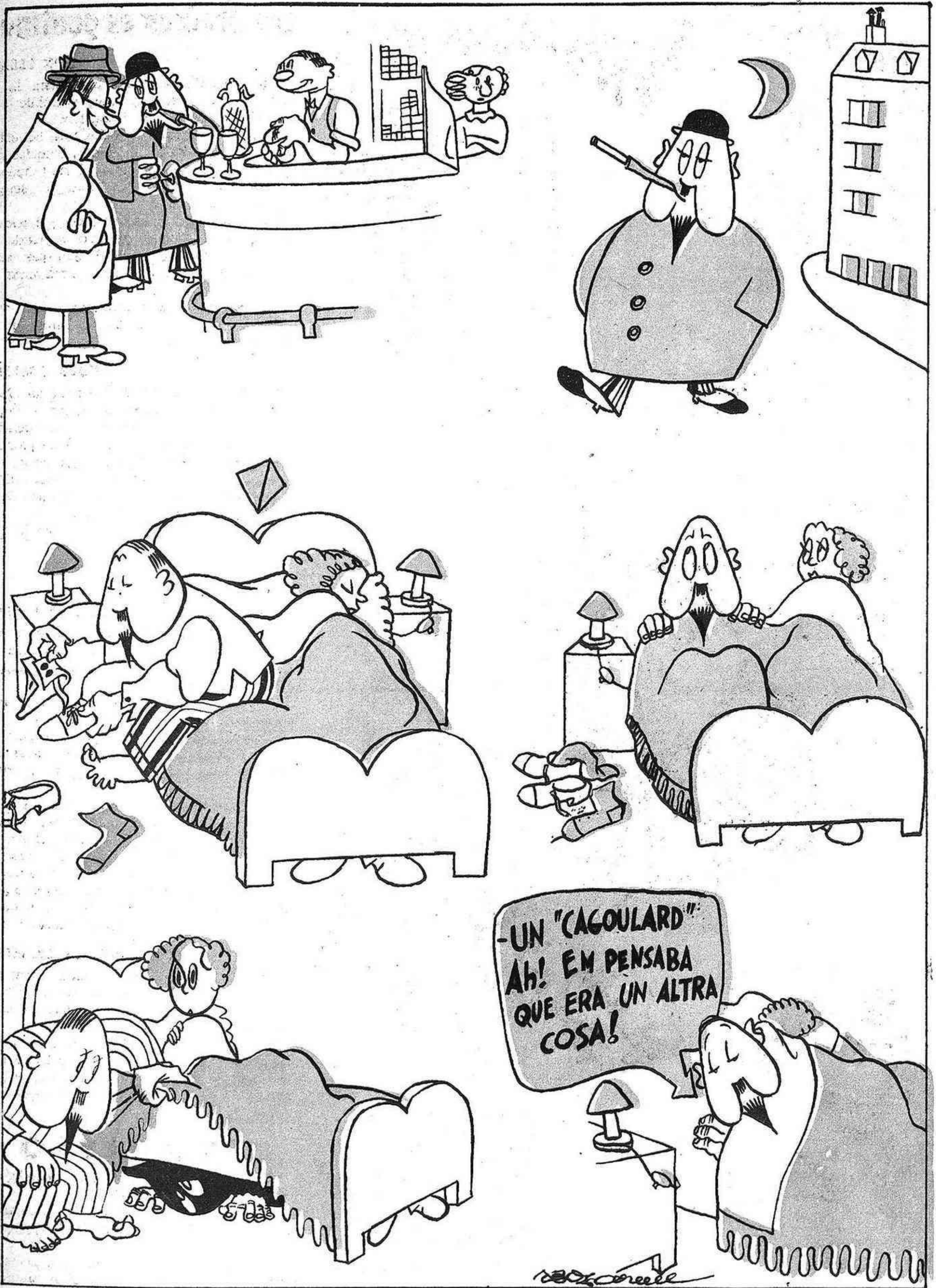
No era ja més que un número; el bisbe, naturalment, s'havia quedat a fora; a la presó només hi havia el presoner facciós.

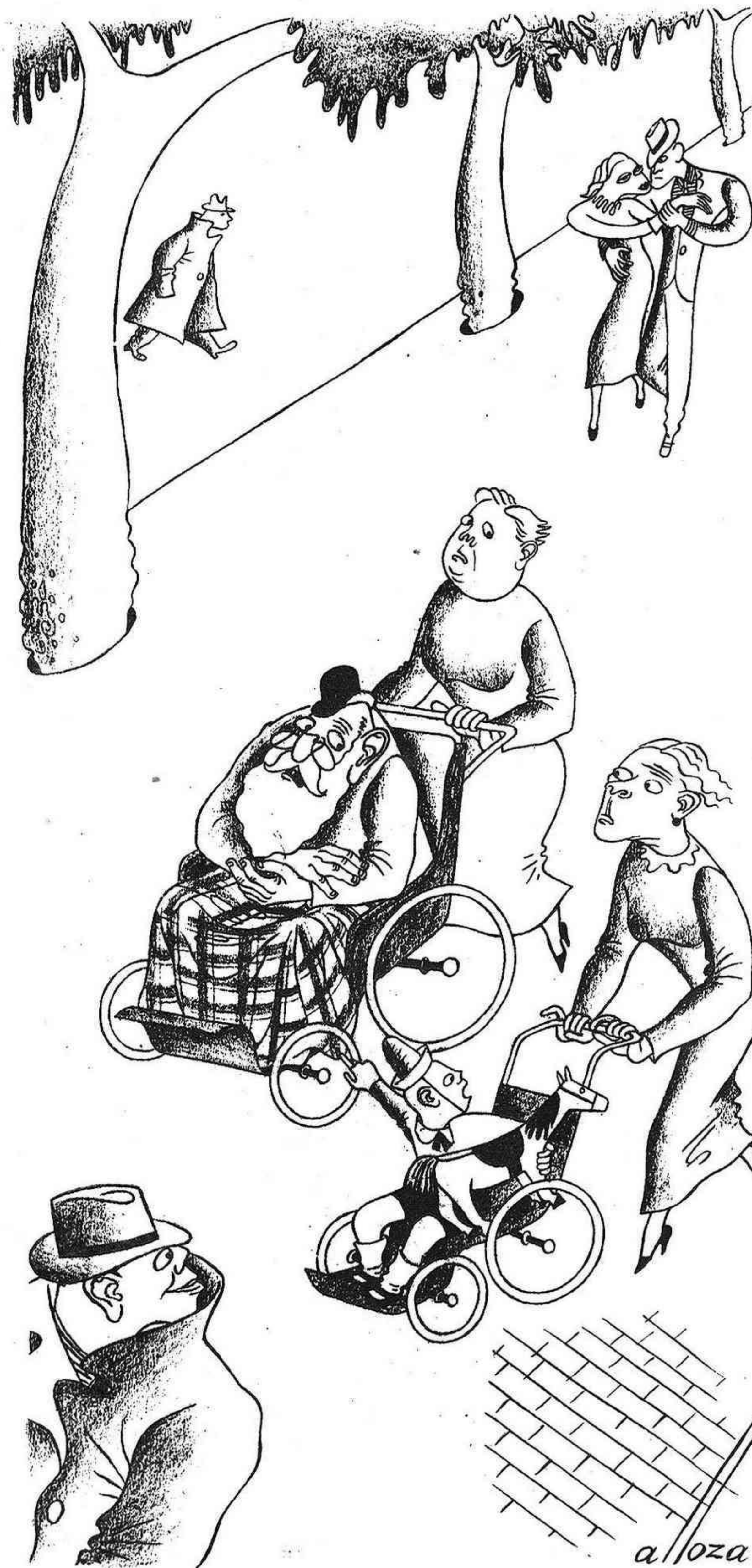
LA CRISI FRANCESA

—Realment, aquell Govern hauria estat «bonnet», però aquest és molt millor.

Teatre i Cinema

LA SETMANA DE L'INFANT

—Mamà! Mamà! A mí no m'han regalat una barba com la d'aquell nen.

Les bruixes es pentinen

QUIN CLERO!

Cada setmana se'n lleva un. Volem dir un autor que es pensa sorprendre el públic amb una obra «sol-disant» revolucionària.

Ara, ha estat Rodolfo Viñas que ha estrenat al Romea «Nido de Brujas». Sinó fos per respecte a la lluna, material molt honorable, nosaltres diríem que l'obra del senyor Viñas és una lluna.

I el curiós del cas, és que l'únic personatge realment revolucionari que surt en «Nido de Brujas» és un clergue. Un clergue que canta les veritats a tothom i fins i tot malparla de Déu.

Un espectador ho comentava:

—Per a mi, és el bisbe de Terol que ja fa mèrits.

NOUS COSTUMS

Per cert, que el dia de l'estrena de «Nido de Brujas» els actors no se sabien el paper ni en broma. Especialment, la protagonista, anava no de bòlid, sinó gairebé de planeta, per la magnitud de la seva ignorància.

I, als amics que entraven a l'escenari, el senyor Carles Martínez Baena, director de la companyia, els deia tot ufanós:

—Què us sembla? Hem fet la comèdia amb cinc assaigs.

I molts amics responien:

—Ja es veu, ja!

COSES DE BRUIXES

Aquesta setmana passada ha estat als teatres barcelonins particularment misteriosa. Al Romea, feien «Nido de Brujas»; a l'Apol·ló, «La Embrujaora».

Les bruixes dominen el teatre barceloní. Deu ésser també qüestió de bruixes el que el Consell Central del Teatre no disposi encara de locals per a poder fer les seves projectades temporades de bon teatre a Barcelona.

Hom ja els reclama. Però, es veu que hi ha bruixes que cobreixen amb el seu mantell negre els Comitès més o menys econòmics del teatre, i que fan que costi molt més arrencar-los un local que no pas costaria arrencar-los els caixals i tota la dentadura. Malgrat aquesta els sigui indispensable per a menjar «a cuatro carrillos», com diuen en castellà.

ENDEVINA, ENDEVINETA...

Al Teatre Català de la Comèdia hom prepara tres estrenes que aniran per rigorós torn. Primer, anirà la primera; després, anirà la segona; i després, la tercera.

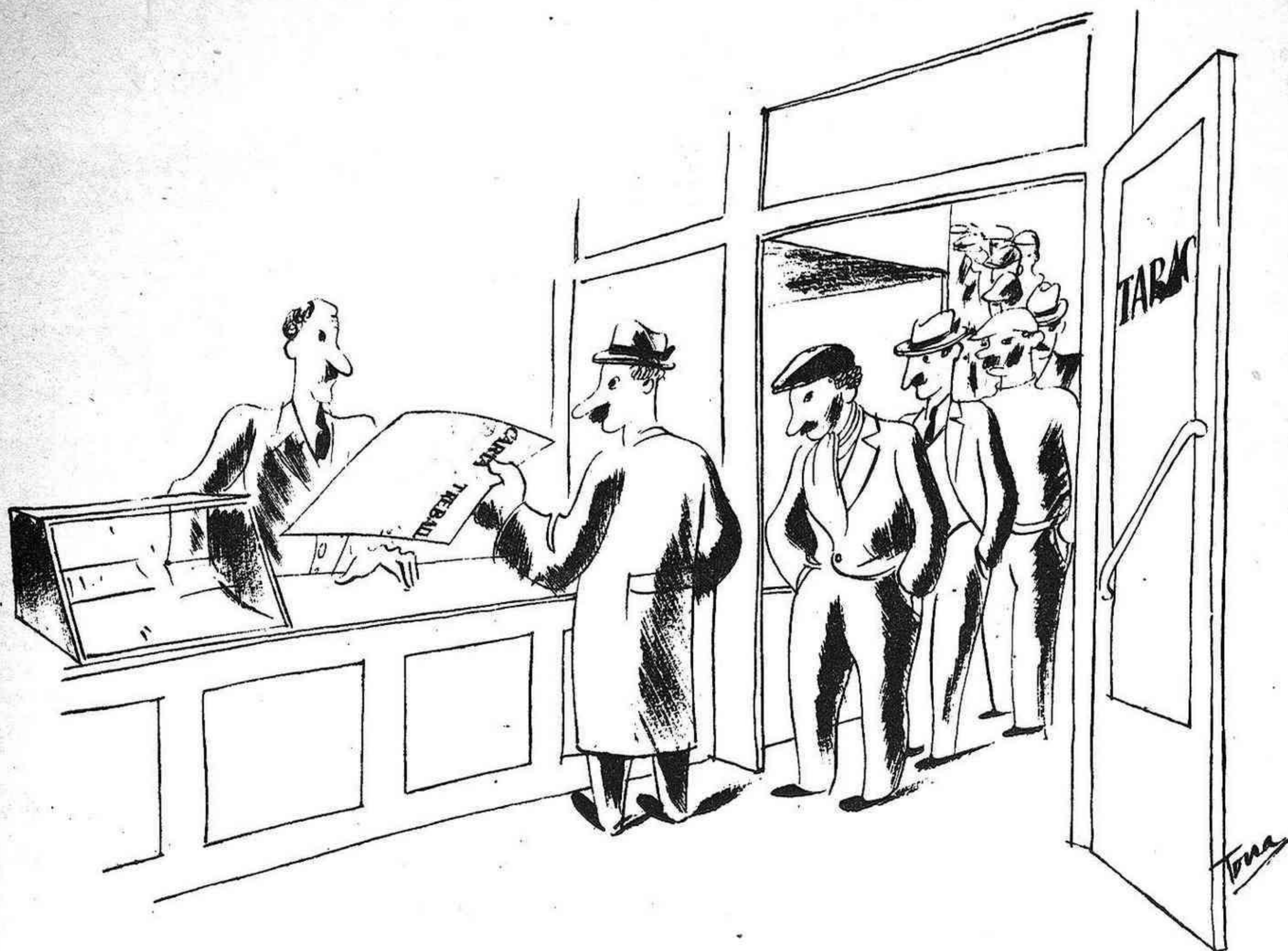
Un autor, contentutí de la casa, es passa totes les hores dient mal de la primera i de la segona estrena. No és, naturalment, ni l'autor de la primera ni el de la segona estrena. Qui serà, doncs?

ERUDICIO

D'un programa d'un festival benèfic que va celebrar-se al teatre Goya:

«Fulana de Tal cantarà «La Calumnía», de la òpera «El Barbero de Sevilla», de Verdi.»

Ens estranya que uns homes tan documentats com els qui han redactat un programa semblant, no siguin cridats culta-corrents a la direcció de la futura temporada d'òpera del Teatre Nacional de Catalunya.

— La carta de treball?
— Aquí la té.

Està a punt d'arribar, clandestinament, òpera de procedència italiana

Quines coses més curioses passen a la Barcelona de l'any 1938!

El Liceu, el Gran Teatre del Liceu, batejat omposament amb el nom de Teatre Nacional de Catalunya, està a punt d'obrir-se. Sembla que l'obertura d'un teatre propietat de la Generalitat, hauria d'anar acompanyada d'una certa solemnitat, no?

Doncs, el Liceu està a punt d'obrir-se clandestinament! La Generalitat, pel que sembla, no en sap res. Algú diu que s'ha limitat a cedir el local. A qui? Al Govern de la República? Però, totes les coses teatrals del Govern de la República recauen en el Consell Central del Teatre, organisme del Ministeri d'Instrucció Pública... I aquest tampoc no sap res d'aquesta temporada que està a punt de fer-se al Liceu.

Ningú en sap res. A veure si tampoc en saben res els cantants i els músics, i la temporada no pot portar-se a la pràctica per incompareixença dels artistes. No parlem de la incompareixença del públic, perquè amb aquesta els organitzadors ja hi compten. I no obstant, tiren llurs plans endavant.

LES BONES OBRES

Forçosament, doncs, aquesta temporada d'Opera serà una temporada de minoria. Tan minoria: quatre gats al públic, i encara segurament hauran entrat d'arròs (l'únic arròs, aquest del teatre, que s'aconsegueix sense tarja de racionament).

Ara, que a aquests espectadors, poc i bons, hom pensa donar-los espectacles de categoria, que portaran al record dels vells aquelles glorioses campanyes operístiques que tenien lloc a l'estiu al Teatre del Bosc de Gràcia.

I si comencéssim amb la «Marina»? —s'han dit els organitzadors—. Fet! I sembla que tindrem «Marina» per començar, una «Marina» cantada pel tenor i promotor de la temporada senyor Làzaro, una «Marina» amb tots els ets i els uts, amb hidroavions, amb el «Canarias» i àdhuc amb bombardeig.

I després de la «Marina», farem un programa de categoria: «Aida», «Tosca», «Africana» i tot el que convingui. Cal d'una vegada bandejar del Liceu totes aquelles tabarres que anys enrera s'hi havien fet. Res de música russa, i amb prou feines d'alemanya. Italià, italià! «Bel canto» i «tutta la gresca», com

diu en les seves paròdies operístiques el senyor Jaume Planes (a) Planetes, l'altre gran promotor de la temporada del Liceu.

ARGUMENTS SOLIDS

Que el lector no hi creu gaire amb aquesta temporada d'Opera? Doncs nosaltres coneixem qui hi té tota la fe posada. Són els cantants, que ja han cobrat allò que en termes teatrals hom en diu l'«anticipo».

Aquests arguments, sòlids, són els que més pesen en l'efectivitat de la temporada aquesta. Pagant, Sant Pere canta, com diu el poble. Ara, imagineu-vos que fan aquells que no són tants, sinó artistes, quan reben l'«anticipo»: són capaços de cantar-vos les quaranta amb música de Verdi.

El que passa és que per a protegir uns artistes indubtablement dignes de protecció, hom s'embarca en una temporada que costarà una fortuna, que dirà molt poc a favor del prestigi musical de Barcelona i que tindrà lloc en la soledat més espantosa, car el públic en aquests moments —i fa bé— no està per pinyols, sinó que les olives les prefereix amb anxova a dintre i, si pot ésser, acompanyades d'una bona llesca de pa.

Jordi Bressol, "ex" suïcida

de morir ell tot el món quedés igual, tampoc no l'acabava de comprendre.

El cas és que Jordi Bressols demanà els vint duros amb tanta decisió i coratge i amb tanta naturalitat al primer amic que arribà al cafè, que l'amic li digué allò tan bo que es diu quan hom deixa diners a algú que creu que no els necessita... —Té. Ens vols més?

I en comptes de vint, n'hi deixà cent...

Jordi amà a casa després d'haver fet un altre ressopó amb aquella rosa que abans ni se'l mirava...

Trobà aquell segon borrador i l'estripà, rient com si no estigués sol.

Es ficà al llit i el trobà fred... fred!

★

No cal dir que Jordi Bressols encara és viu. L'endemà d'aquella nit famosa es comprà un vestit nou i uns llibres.

Féu unes oposicions i les guanyà. Tornà els cent duros i encara comprà unes flors a aquella rosa.

Ara és jutge, i quan està de guàrdia posa especial cura en llegir les cartes que els suïcides de cada dia escriuen dient:

«Senyor jutge de guàrdia... etc.»

Ell comprèn ara que aquests textos agafen serietat i discreció de la mateixa fredor de les despulls dels desventurats que els han escrit...

Però al jutge Jordi Bressols... l'hauria vexat massa que després de morir li haguessin trobat a la butxaca quinze cèntims, un val i un botó...

Per això és «ex suïcida».

PERE GALLARI

era Perit Mercantil i a qui encara fiaven els altres.

I així, sense sortir del llit, se li anaven ficant al llit aquelles preocupacions que ell defugia per no llevar-se i que el feien no llevar-se per no trobar-les i afrontar-les.

Amb elles li venien al llit els sorolls dels carrers i els cantars dels desllunats.

Tota una tempesta de núvols de fregall i trons de Maries de la O.

Era la vida i ell l'escoltava des del llit sense rancúnia, ni sense cap afany, no ja de venjar-se, sinó que ni tan sols de decidir-se a viure-la.

Després, amb un sentit de cercle viciós de cadena tancada, ell sentia sense vergonya ni plaer com quan anava fent-se nit a ell al llit se li anava fent de dia i li venien unes ganes irresistibles de llevar-se i d'anar pel món vagant per les ribes del món mateix i de totes les vides dels altres.

Estava parat, pobre i carregat de petits desenganys.

Un dia es va llevar decidit a matar-se, decidit a suïcidar-se que era, a fi de comptes, la menor quantitat de matar-se que ell concebia.

A desgrat de tot, però, sentia que era aquell dia nefast, l'únic dia que s'havia llevat amb un afany que li omplia totes les hores.

Aquell dia, en deixar el llit com un motlle fred del seu cos jove i oblidat de tots els esforços, va sentir per primera vegada en la seva vida el plaer de viure.

Però, era ben bé el plaer de viure? Com podia ésser així si estava decidit a matar-se?

O, és que no estava prou decidit per al suïcidi, després que havia acariciat tant de temps aquesta morbosa idea?

Sí, sí! Jordi estava ben decidit a suïcidar-se, i per a no demorar més unes reflexions que podien malaguanyar el seu bell propòsit, es decidí a fer allò primer que fan tots els suïcides.

Jordi Bressols es posà a escriure al jutge de guàrdia.

Es aquella carta que es fa per tal que el jutge no culpi ningú de la mort del suïcida.

Jordi començà a sentir el pes de la primera responsabilitat que farcia la seva vida a l'hora mateixa de donar-la per acabada.

Sentia, francament, que aquella carta tantes vegades escrita i tantes vegades estripada per tants herois i tants covards indecisos, no era tan senzilla d'escriure com la gent creu. Fins i tot trobava a mancar un bon formulari de cartes d'aquesta mena.

Hauria estat més senzill per ell trobar-ho fet això tan insignificant. Jordi féu un borrador que deia: «Senyor juez de guardia: Muy señor mío:»

En arribar ací Jordi comprengué per què ningú no havia estat mai prou insensat per a fer un formulari de cartes de suïcida.

Això mateix que ell havia escrit era tan idiota i tan tòpic, que es decidí a estripar el primer borrador i en començà un altre.

«Barcelona, 17 de gener del 1938. Senyor jutge de guàrdia: Estimad amic:»

Discorrent sobre la dualitat dels termes formularis, Jordi sentí l'estranya sensació que la seva idea vital de matar-se se li tornava com una mena de tramvia que no corria, però perquè cada dos per tres, com si fos una palpitació grotesca de cor de tramvia, se li sortia el trollei del fil.

Per altra banda, el segon borrador era tan idiota com el primer.

Sense saber com, ell havia començat per posar la data de la carta amb dos dies de retard.

Què volia dir això? Es que el seu subconscient recuava davant la idea del suïcidi?

No, no i nol! Però, per altra banda, ell deia al jutge «Estimat amic», i no el coneixia de res. Era quelcom com si comencés a l'hora de morir a estimar la vida fins en els petits detalls més ignorats.

Jordi ja no tingué esma ni d'estripar aquesta segona carta, i no cal dir que ni d'acabar-la.

Sense proposar-s'ho, les comes el portaren al cafè.

Encara no hi havia ningú a la tertúlia.

Aquesta terrible coincidència que fos ell sense voler el primer que arribava al cafè cada dia li omplia la vida de buits i de desesperació.

Un dia tenia un cigar i se'l va fumar abans que vingués el primer contertuli.

A més, el cafè sol, prenent-lo tot sol, li agafava un terrible regust de la cullera... i els miralls, tan deserts, s'entestaven a reflectir-lo tots a una com si fos una troballa.

a.

—Miri, amb la tarja del sabó m'han donat un ou.
—Això és el mètode Ollendorff.

ECONOMIA

Primeres matèries i peces de recanvi

L'anunci publicat pels Autobusos R. anunciant l'augment de les tarifes per manca de matèries primes i peces de recanvi, ha produït una certa sensació en els cercles econòmico-financiers.

La resolució presa per l'esmentada companyia ve a demostrar, si més no, la mala orientació donada d'un temps a aquesta part a l'economia del país i que, si no s'hi posa urgent remei pot portar-nos a la catàstrofe.

En efecte, Autobusos R. es lamenten de manca de primeres matèries. Què entenen per primeres matèries Autobusos R.? La primera matèria, per a una indústria de transport és, evidentment, la matèria transportable. Manca aquesta?

Evidentment, no. Si haguéssim de dir alguna cosa diríem que sobra. Però no direm res. Autobusos R., com tothom sap, es cansen de rebutjar primera matèria que, per la seva abundància, hauria d'anar més barata i, per tant, s'haurien de rebaixar les tarifes.

D'altra banda, hi ha la manca de peces de recanvi i primeres matèries per a fabricar-ne. Aquesta sí que és un factor determinant d'una pujada de preus. Però si s'apugen els preus, què passarà? Evidentment que entraran més diners a la caixa de la Companyia; aquesta se sentirà més rica i, per tant, més en disposició d'adquirir les primeres matèries i peces de recanvi. Ara bé; no és que les primeres matèries i peces de recanvi s'hagin encarit, sinó que no n'hi ha. Aleshores, quant més s'apugin les tarifes, quant més rica sigui la Companyia, més notarà la manca de primeres matèries i peces de recanvi, que no

podria adquirir amb tot l'or del món. L'augment de tarifes no pot produir, doncs, altra cosa que la ruïna de la Companyia per saturació de capital inútil.

Tota altra cosa passaria, en canvi, rebaixant les tarifes. De públic, de matèria prima transportable no n'hi hauria pas més perquè s'ha arribat al límit; però, en canvi, seria possible disminuir la qualitat i quantitat del servei, a causa d'impossibilitat de comprar peces de recanvi per manca de capitals. De mica en mica els autobusos anirien més malament, però no pas més plens, i arribaria un moment que a cada parada hi podrien trobar un autobús parat, i això durant tot el dia i tota la nit i el viatger no hauria de fer més que anar d'un autobús a l'altre amb el bitllet del trajecte, per reposar a l'estrep fins que arribaria a lloc.

D'aquesta manera la indústria del transport s'establitzaria; Autobusos R. començarien per estalviar combustible; no caldrien peces de recanvi i, per tant, en el mateix moment que ho necessitessin, per la llei de l'oferta i la demanda, el mercat se'n trobaria abarrodat. Autobusos R. podrien comprar-ne aleshores a cap preu i es normalitzaria un altre cop el servei sense necessitat d'apujar les tarifes. Ara bé; si es volen obtenir les matèries primes, especialment coure, per a les peces de recanvi, no hi ha com la destil·lació en sec dels vals de tramvia. Però per això ja caldria un Consorci, i aleshores es podria muntar una fàbrica de tota mena de primeres matèries, i fins de segones i tercers, tot per ordre.

COM UNA BOMBA REIAL

Qui no sap el francès es perquè no vol

El Servei d'Informació de la Direcció General de Propaganda i Premsa, serveix, com el seu nom ja indica, informació i propaganda a la Premsa.

L'altre dia, entre les notícies que donava n'hi havia una en la qual explicava que un diari francès publicava «un curiós document» trobat a Terol. En aquest document deia que el general Muñoz preguntava si «en Teruel se conservaban todavía las bombas reales para celebrar la toma de Madrid».

Els periodistes que varen rebre la nota es varen quedar astorats; **bombas reales?**, es varen preguntar. I, per eludir responsabilitats, cap a consultar el director falta gent.

—**Bombas reales... bombas reales?** —feren els directors. Què serà això? Si fossin **marxas reales**, encara; però, bombes per celebrar la presa de Madrid pels seus, quan el prenguessin? Serien potser bombes de Ca'n Jorba? La pregunta anà de les direccions a les administracions i de les administracions a les imprentes.

—Això —digueren els maquinistes— és cosa de pirotècnia.

Ja era una explicació, ja; a Terol preparaven focs artificials. Però, per què es preguntaria si encara es conservaven? Què volien celebrar? Misteri.

De sobte un corredor d'anuncis sense feina es ventà un cop al front i exclamà:

—Les esqueles!

—Les esqueles?

—Sí; les esqueles mortuòries formen part de les pompes fúnebres; les pompes, en francès se'n diuen **pompes**, i així com hi ha pompes fúnebres per als enterraments, hi ha pompes reials per a les grans festasses amb carroussels i banderes i domassos.

—Ah, sí; així el diari francès devia dir «**pompes royales**».

—Justa, i com que «**pompes**» en francès també vol dir bombes de treure aigua, d'aquí les «**bombas reales**».

—Ja; però de totes maneres la traducció no està pas tan malament com això, perquè la presa de Madrid pels facciosos ha resultat aigua fresca.

La darrera pedra del monument a Güell

Retall d'un diari del 17 de març de l'any 2045:

«Ahir tingué lloc la cerimònia de treure la darrera pedra del monument a Güell, a la cruïlla del Carrer de les Corts i Rambla de Catalunya.»

Com els lectors no recordaran, car la memòria no dona per a tant, l'enderrocament d'aquest monument va començar fa més de cent anys, per allà el 1937.

Les obres, portades a gran tren, han durat fins a la data. Ahir, com hem dit, hom va treure la darrera pedra. La cerimònia fou portada a terme per un paleta, besnét d'un dels paletes que al segle passat començaren a enderrocar el monument.

La darrera pedra fou portada al magatzem on reposen les pedres anteriors. Ben comptades que foren aquestes, resultà que no n'hi mancava ni una. En el transcurs de l'enderroc, doncs, els obrers no s'han posat cap pedra al fetge.»

LES DELICIES DEL FEIXISME

Entreviu amb els Amants de Terol

(Del nostre corresponçal a València)

Evidentment, la sort és la gran amiga dels reporters. Aquest matí, mentre ens estàvem afaitant, a la cambra número 13 de l'Hotel Anglès, han trucat a la porta. Era el grum de la casa.

—Què vols, noi?

—Primerament, l'amo diu si pot pagar la factura...

—Tens canvi?

—Sí.

—Doncs, guarda'l per quan jo tingui diners. I he continuat ensabonant-me, com si tal cosa.

Però el grum, pel que es veia, tenia quelcom a dir-me. No acabava de desaparèixer de l'habitació.

—Sap qui hi ha, al pis de sota?—m'ha dit finalment.

—No sé... L'almirall Suetsugu? La Josefina Baker? El...

—No, no... —I el noi adoptà un aire triomfal—. Hi han els Amants de Terol, que han arribat amb la darrera caravana d'evacuats.

—Moscardó!—no hem pogut menys que exclamar.

I, immediatament, ens hem dit: Quin reportatge!

—Té —hem pregat al grum—. Vols passar-los targeta? De part de L'ESQUELLA, de Barcelona.

El noi ha desaparegut tot xiulant «A les barricades» i nosaltres ens hem acabat d'afaitar febrilment. Quaranta graus de febre. Resultat: quatre talls a cada galta.

LES FORCES VIVES, CONTRA ELS MORTS

Mitja hora després estàvem asseguts davant de la famosa parella. Pels Amants, no passa el temps. Fa set-cents anys, i ells frescos com una rosa.

—Un cocktail?—hem preguntat.

—No —ens ha respost don Diego, amb un sospir—, els amants només podem beure filtres emmetznats.

I, adreçant-se a donya Isabel, li ha dit:

—Noia: porta la cicuta.

Mentre jo prenia un gin, els Amants, tots dos bevent en la mateixa copa, s'han empassat una estranya mixtura. Després de sospirar quatre vegades a duo, don Diego ens ha dit:

—Vos direu?

—Voldríem que ens contéssiu quelcom de la vostra vida a Terol, sota el feixisme.

—Terrible! terrible! —ha cuitat a dir-nos l'Amant—. Si això dura unes setmanes més, no ho podem pas resistir. Veritat, noia?

—Aï!—sospirà donya Isabel, per tota resposta.

I don Diego, després de tornar-li el sospir, pren la paraula:

—Abans, a Terol, es vivia bé. La gent liberal del poble ens tenia una certa simpatia. El nostre sacrifici en bé del turisme era correspost com cal. Les autoritats ens tenien tota mena d'atencions. Per exemple, no pagàvem cèdula ni impost de cap classe. Nosaltres vivíem felços, fent-nos l'amor a tothora, com escau a dos amants que s'estimin. Vull dir que estimin l'ofici d'amant...

Ací, donya Isabel i don Diego sospiraren novament i a l'ensems, recordant les bones anyades.

—Però vingué el 19 de juliol —proseguí don Diego— i la nostra felicitat s'estroncà. El bisbe, les dames catequístiques, els magistrats reaccionaris, tots es cregueren obligats a prendre cartes en el nostre idill, que s'havia descabdellat plàcidament per espai de set-cents anys... Ens acusaren d'immoralitat! Digueren que el nostre amor era una taca per la ciutat de Terol, i que si volíem continuar vivint, no teníem altre remei que portar una vida més moderada. Jo vaig demanar detalls referents a la conducta moderada. Varen dir-me que, abans que res, havia de demanar el divorci; després, apuntar-me a Falange; després, donar unes «charlas» per ràdio declarant que em penedia de tots els meus pecats... Imagineu-vos!

DIVUIT MESOS SEPARATS

El pobre don Diego, en arribar ací, arrencà a plorar. Fou ella donya Isabel, la qui hagué de prosseguir la història.

—I a mil —començà—. Figureu-vos que, ultra la separació de l'Amant, m'obligaren a ingressar en el Convent de les Penedides. Un règim terrible: cada matinada, confessar i combregar; dejuni dues vegades per setmana, i els altres dies el plat únic que és de rigor entre aquella gentassa feixista. I només em deixaven sortir del convent per a exhibirme

en processons, conferències parroquials i altres solemnitats de les que elles en diuen pietoses...

Donya Isabel ajuntà les seves llàgrimes a les llàgrimes de l'Amant. Allò era un desconsol inacabable.

—No us poseu així —intervinguérem—. Sertosament, això ja està llest...

—Però han estat divuit mesos de calvarí —diu don Diego—. Nosaltres, que ens morírem a l'hora, perquè ens poguessin enterrar junts, i que així hem viscut, aïll, vull dir hem mort, per espai de set segles, passar divuit mesos separats l'un de l'altre. Si no fos que ja estàvem morts, era per a morir-se! La moral, tot per la moral... Quin suplici, Déu del cell! Per què hi vinguérem al món? Tant de bo hagués tingut raó aquell pèrfid de Menéndez i Pelayo, i nosaltres no haguéssim estat més que una llegenda!

La indignació li trencà la veu. La veu i la copa, que en un cop de colze imponent, rodolà per terra i es trencà a bocins, vessant tot el «filtro envenenado».

—Perdoneu —feu don Diego—. Ja no sé el que em faig. Un altre dia que estiguem un xic més d'humor, passeu per ací i us farem una escena de l'òpera «Gli Amanti di Teruel». Però us la cantarem doblada en espanyol. Ja estem d'italià fins als nassos!

PEPE DE L'HORTA

L'escut de la ciutat usat com a mitjà de provocació per uns infants desaprensius

Havent llegit al número de «Tribuna» del dia 14 una nota tota alarmada sobre la substitució de l'escut de la ciutat per un altre en els braçals que porten els escolars per anar en tramvia, vàrem voler treure'n l'aigua clara i ens dirigíem a la direcció dels Tramvies de Barcelona.

—El senyor Foronda?—vàrem preguntar.

—Ja no hi és; però és igual; passa.

I passàrem al despatx, on, precisament, hi havia reunit el Comitè.

—Si vens per agafar el tramvia has fet tard; no n'hi ha cap de buit.

Foren les primeres paraules del senyor Comitè.

—No; vaig a peu; gràcies.

—Ahl —feren els reunits—. I per què?

—Perquè no hi ha tramvies.

—No volíem pas dir això; volíem saber per què vens, doncs.

—Es per allò de «Tribuna», l'escut de la ciutat i els nens que van a l'escola en tramvia. Què hi ha de cert?

—Tot, menys les queixes de «Tribuna». Es un escàndol que hem tolerat massa temps. Si els tramvies són nostres, per què hem de permetre en ells altre escut que el nostre? Es que potser l'Estat ha repintat la bandera dels republicans a les parades? No; no ho ha fet perquè ha comprès perfectament que no hi tenia dret i que si, com ara fan, els tramvies no es pareixin a les parades, es podria considerar com un **desacato** a la bandera. Ara, en canvi, podem fer el que volem. Es per això que no es pot tolerar el privilegi de venir gaudint l'Ajuntament per als infants de les escoles.

—Es que les escoles són de l'Ajuntament i diu que l'Ajuntament paga...

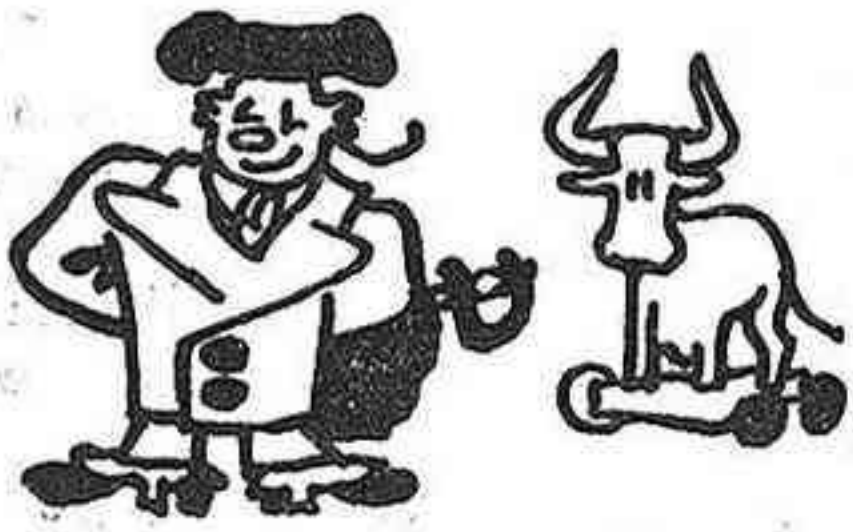
—Tot el que vulgueu; però els tramvies són nostres i ens sembla que tenim dret a dur braçals a qui ens sembli. El que hi ha és que l'Ajuntament es va ficant en tot i cal pararli els peus. Ara, amb això dels bitllets de deu i quinze pretén que nosaltres retirem de la circulació els nostres i tanquem el nostre Banc d'Emissió. Ara bé; què es pretén? Que nosaltres acceptem el diner municipal? I què en farem nosaltres d'aquells paperets? Almenys ens donés **calderilla**.

—Així, els infants de les escoles...

—Els infants de les escoles portaran al braçal els nostres colors. Ja ho hem dit una i mil vegades: els infants no són de cap partit; per tant, són confederals. A més, trobem innoble la municipalització de la infància i una provocació l'escut de la ciutat. Això és una maniobra del P. S. U. C. per anar poc a poc a la municipalització dels serveis públics. I això sí que no: «abans morir que ésser esclaus», com deien els burgesos de la Revolució Francesa de «La Marsellesa» dels Chors de Clavé.

ESQUELLOTS

ANAGRAMICA TAURINA

Després que un cert ministre, al que se li acudí de defensar els que tenen roba a la tintoreria, etc..., va quedar-se sense cartera com si l'hagués portada a la tintoreria, s'ha projectat sobre aquesta tintoresca indústria una atenció pública enutjosa, com totes les manies fiscalitzadores.

Ara a València, terra de taronges i toreros, ha sortit un torero que es fa dir «El niño de la I. S. T. R. O.».

I. S. T. R. O. és l'anagrama de les indústries socialitzades valencianes de la tintoreria, encara que no ho sembli i «El niño de la I. S. T. R. O.» no és ni més ni menys que un

aprenent de tintorer que ha tirat la capa al toro per no aprendre allò que passa ara a totes les tintoreries de tot arreu.

El millor del cas és que al nou fenomen no hi ha hagut cap espectador que hagi gosat a llançar-li «prendas de vestir», com li feien a Belmonte.

La gent escarmenta molt aviat.

AIG, QUE TINCI

L'altre dia anàvem a pagar el cafè, i donàrem uns «vals» de no recordem quin transport públic.

—Tenim ordres de no acceptar «vals» —ens digué el cambrer.

—Per què?

—Perquè ja circulen els bitllets municipals de deu i de quinze cèntims.

Aleshores, ens treguerem de la butxaca un bitllet de sis rals, i li allargàrem.

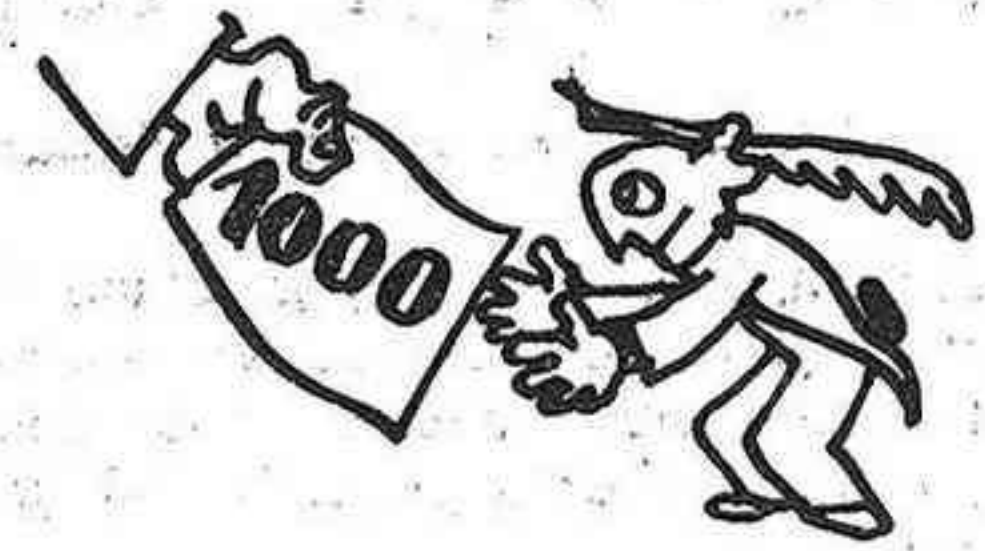
—No tinc canvi —ens digué.

—Però, no dieu que circulen els bitllets de deu i de quinze?

—Sí, però encara no en tenim.

—Doncs, mentre espereu els bitllets menuts, per què no accepteu encara els vals?

—Teniu raó, però les ordres són les ordres. Oh, l'organització!

PREMI AL CIVISME

El sistemàtic escriptor Agustí Esclasans ha tramès unes instàncies a diverses corporacions dient que degut a les circumstàncies es veu obligat a cessar la publicació de les seves obres completes, editades per la Biblioteca Sistemàtica.

Tot això estaria molt bé. Però, el cas és que el sistemàtic Esclasans parla, en aquestes instàncies, de la «situació catastròfica que travessem», de «la bàrbara Catalunya actual», etc.

La qual cosa no ha estat obstacle perquè alguna Conselleria de la Generalitat informés favorablement la instància del sistemàtic Esclasans i atorgués al seu signant una subvenció de mil pessetes, segurament perquè pugui seguir qualificant sistemàticament la guerra i la revolució.

LA MEVA I LA TEVA

Hem sentit a dir que aviat sortirà una nova publicació quinzenal. Es dirà «Vuestra Revista», i sembla que serà una rèplica a una revista quinzenal que surt en l'actualitat, i que porta també el mot de «Revista» a la capçalera, si bé precedit d'un altre prenom possessiu.

Perquè el director d'aquesta publicació sembla que ha partit peres amb els seus amics, i que aquests faran sortir aquella altra revista amb la santa i bona intenció de fer-li la competència.

Potser el director de la revista que no és «vuestra», hagi estat posat a l'índex, degut a entaular-se massa sovint als restaurants de luxe.

I els seus ex-amics, devien dir allò:

—De teves a meves revistes, quantes en menjaríem!

MISSA... EN ESCENA

Quan hom comença dient: Rigorosament històric, tots els que l'escolten, pensen: Bola val! Però, ara, jurem als lectors que va de veres.

L'altre dia va acostar-se a la secció de papereria de «El Siglo» una senyora, i va preguntar a la dependenta:

—Tenen llibres de missa?

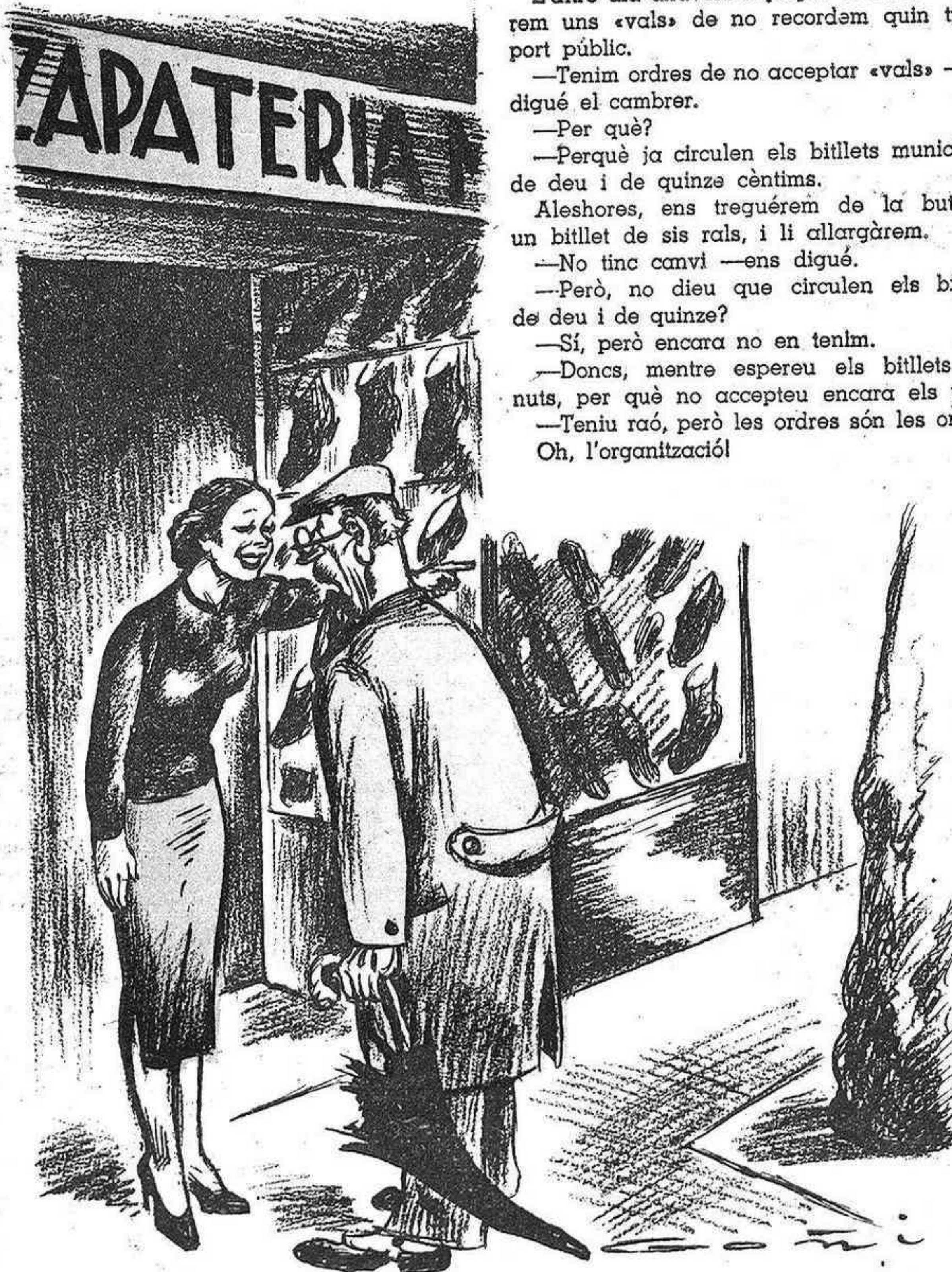
La dependenta creia no haver-ho entès bé. I va exclamar:

—Com?

—Si tenen llibres de missa —va repetir la senyora.

Quan la dependenta es va refer de la impressió, va comentar:

—M'ho hagués dit en basc, encara!

—Voldria comprar unes sabates.

—Miri, aquí al davant hi ha una sabateria.

AGUSTES DOMÍNGUEZ

El generalíssim Franco convida els periodistes estrangers a visitar tots els fronts i a prendre xocolata

Degut als avanços fulminants de centenars de quilòmetres i a les ofensives massa huracanades, les tropes rebels es troben on eren i sense Terol

Salamanca, 16.—Avui, com que és diumenge, en sortir de missa de dotze el **generalíssim** ha convidat la premsa estrangera a anar a la tarda a prendre xocolata amb melindros a la Residència del Cap de l'Estat, que és ell mateix, per tal de, a més dels melindros i la xocolata, donar-nos notícies i fer-nos un resum de les victòries nacionalistes durant el segon **Año Triunfal**.

No cal dir que hi hem acudit tots, perquè la xocolata del Cap de l'Estat té fama a tot Salamanca.

Com es tractava d'una recepció de gala, tots hi hem acudit mudats, però ens hem trobat amb què el **generalíssim** i els oficials, bisbes i canonges del seu Estat Major vestien de campanya.

—Siento mucho no haberles advertido, pero para una visita a los frentes no creo que sea el de ustedes el atuendo más apropiado. Sería conveniente que, al menos, se pusieran **bandas**.

I tocà el timbre:

—Riiing! Ring, ring! Riiing-ring!

—Esta es la clave —afegeí—; verán ustedes qué bien funciona todo.

En efecte: no havien passat cinc minuts, que entrava un ordenança amb un gran embalum als braços.

—Mi general, aquí están.

I obrí el paquet, del qual sortiren una gran quantitat de boines vermelles.

—¡Animal! —li cridà el generalíssim—. ¿No te he dicho **bandas**?

—No, mi general: boinas ha dicho S. E.

—Bandas, estúpido; Riiing! ¡Ring, ring! Riiing-ring!, son **bandas** y no boinas.

—Con perdón de mi general, **bandas** son: Riiing! Ring, riiing! Riiing-ring!

—Bien, será eso que tu dices; tráete, pues, **bandas** y vete después a que te fusilen por contradecir a tu general. Las boinas déjalas.

I després, dirigint-se als repòrters, ens digué:

—Nada, señores: un pequeño error de clave. Como que me la han hecho esos alemanes... Pero hay que mantener la disciplina.

L'ordenança entrà amb el paquet de les bandes, el desféu i després, estenent el braç digué:

—¡Por Franco! —girà cua i al cap d'un

instant sonà la descàrrega de la disciplina.

—Sí, señores; por franco —digué el general—; si no lo hubiese sido tanto, no la hubiera diñado.

Mentrestant, tothom s'anava equipant. Era una llàstima arrugar els pantalons ratllats i planxats, però una visita als fronts bé s'ho valia. Quan estiguérem tots ben equipats, el bisbe ens repartí les boines i ens ensenyà de portar-les en equilibri sobre el muscle esquerre.

La tropa de periodistes feia així molt de goig: la major part de nosaltres amb americana creuada i mocador a la butxaca del pit, alguns repòrters vells i francesos amb jaquè, i tots amb bandes a les cames i la boina al muscle, esperant els cotxes que ens havien de dur al front.

La guerra és la guerra!

ELS FRONTS D'INTERIOR

Quan estiguérem tots equipats, el general Franco picà de mans:

—Plam! Plam!

—La clau —va dir-nos un periodista anglès. Però el general ho havia sentit.

—No, señores; no es la llave; no la uso ahora porque el enemigo escucha.

Es presentà un ordenança.

—Tráeme el mapa de operaciones —ordenà el Cap de l'Estat.

—¿Cuál, mi general?

—El de los domingos.

L'ordenança sortí i tornà amb un gran rotllo de paper, el posà a terra, en subjectà l'extrem amb un peu, amb l'altre li donà una puntada, amb un aire que denotava una gran tècnica militar, i el mapa d'Espanya s'estengué pel saló; deixà a terra una capsa de banderetes, es quadrà, girà cua i sortí sense dir paraula. Per la part del darrera es veia que era alemany.

EL CAMP DE BATALLA

—Bien, señores; ya estamos en el campo de batalla —digué el generalísim, i posant-se de quatre grapes, començà a passejar-se per damunt del mapa. I afegí: Sin cumplidos, caballeros. Pueden ustedes recorrer las zonas que quieran; hay seguridad absoluta; el ejército nacional domina en todos los frentes y yo personalmente les garantizo a ustedes que no ha de pasarles nada. Lo de Teruel fué una equivocación lamentable, pero no fué más que una equivocación. Conque, señores, en marcha.

Davant d'una invitació semblant tots l'imitàrem; els bisbes i canonges, arromangats de sotana, i nosaltres, tots de quatre grapes, férem un bonic passeig per terres d'Espanya. Tots els fronts estaven en calma i enlloc no ens passà res.

Quan ja estiguérem cansats, el generalísim s'aixecà i tots l'imitàrem.

—Bien —digué—; ya han visto ustedes. Ahora voy a señalar los frentes.

S'ajupí novament, agafà la capsa de banderetes i es posà a clavar-les.

—Ahi ven ustedes, y pueden ustedes decirlo al mundo desde sus respectivos periódicos, la situación de los frentes a fines de 1936. Vamos ahora a examinar el victorioso avance de nuestras invictas tropas españolas, o sea germano-italo-marroquíes. Los rusos, o sea, los republicanos españoles, han corrido mucho desde entonces. Nuestra embestida contra Madrid a duras penas pudo contenerla el Alto Mando.

—¿Cuál, mi general? —preguntà un repòrter.

—El nuestro, naturalmente; no queríamos arrasar la hermosa capital de España; muy al contrario, no nos movía otro anhelo que servir arroz con leche, me quiero casar, digo,

café con leche a los pobres niños secuestrados allí por los rojos. Pero ellos se empeñaron y entonces, ¿qué remedio nos quedaba? Si nos hubiesen entregado Madrid entonces, ya sería nuestro a estas horas y habríamos podido evitar la destrucción de la capital. Bueno; és la guerra, señores. Este año, no obstante, estamos dando un empujoncito que nos ha hecho avanzar 192 kilómetros desde Brunete hacia el Norte. Tome usted —digué a un de nosaltres— ponga usted mismo la banderita.

El periodista s'arrossegà cap a Madrid, amb una regla i escala prengué midas i posà la bandereta a Sòria.

—Muy bien —continuà el general—. Ya ven ustedes el avance hacia el Norte. 700.000 prisioneros y 1.200.000 bajas rojas. En cuanto al Norte propiamente dicho, ya no existe; lo hemos borrado del mapa. No nos interesaba a nosotros. A quienes interesaba era a nuestros aliados alemanes... Bien; a otra cosa.

Viene después la victoria italiana de Guadalajara. Sobre esto no hay ninguna duda que la operación fué italiana. Y de Guadalajara además; ¡ay qué gusto!

—¡Victoria!

—Bueno, a otra cosa. Aquí hicimos ochenta mil prisioneros y las bajas enemigas fueron innúmeras; pongamos dos millones. Atacamos después por Pozoblanco. Los rojos se rajaron también ahí y retrocedieron 490 kilómetros. A ver; ponga usted la bandera, Herr Munchaussen.

El corresponsal alemany recorregué els 490 quilòmetres de quatre grapes, amidant-los amb la regla, i plantà la bandereta a Calatayud.

—Los prisioneros aquí fueron sus tres millones por lo bajo y las bajas sus cuatro. Una vez tomada Málaga, nuestras invictas fuerzas italianas avanzaron victoriosas hacia el norte también durante 355 kilómetros, o sea, hasta Toledo, y en el transcurso hicimos seis millones de prisioneros. Poca cosa, porque los rojos se desparramaron. En el Jarama las españolísimas tropas alemanas avanzaron también hasta Navarra y en su marcha victoriosa arramaron con todo. ¿Calculemos las bajas y prisioneros? Calculémoslos.

Estengué els dits de la mà i digué: Ven? Uno, dos, tres, cuatro, cinco, seis. Esto son bajas. Millones, claro. Siete, ocho, nueve, diez

prisioneros. También millones. Bien. Entonces bajamos por la Sierra, ciento cincuenta kilómetros y tomamos Toledo. No contemos los prisioneros y digamos innumerables, o sean, tres millones.

—¡a Belchite!

—Pues en Belchite nuestro avance fué fulminante. No tengo que decirles sino que todavía lo conservamos en nuestro poder. Claro que están allí los rojos, pero son nuestros. Aquí nuestro avance fué de 340 kilómetros. ¡Mister!, ¡ehl!, ¡Mister! Ponga usted la banderita. ¡Mister etcètera!

El corresponsal anglès s'ajupí, amidà, posà la bandereta. Era a Palma de Mallorca.

—Bien; muy bien. Ya ven ustedes. No hablemos aquí de prisioneros ni bajas y pasemos a Teruel, donde nuestra ofensiva huracán será recordada en las páginas de la Historia de España ilustrada por los mejores dibujantes. Teruel, la ciudad de los Amantes de Teruel, era una cuña que teníamos clavada en el corazón de las hordas rojas. Cuando lanzamos nuestra ofensiva el empujón fué tal que no paramos hasta 320 kilómetros más allá, donde nos hemos fortificado de una manera impresionante. A ver. Un voluntario para los 320 kilómetros.

—¡Yo! —digué el bisbe, aixecant el dit.

I, agafant la bandera i la regla, s'arrossegà pel mapa i plantà triomfalment la roja i guaida.

—A ver, ¿dónde?

—En el mar, mi general.

—¡Caray! ¡Quéta de aquí, Ilustrísim!

El bisbe, esverat, desclavà i, barroerament, la tornà a plantar on era abans, però deixant Terol a mans dels «rojos», estornudà i esverat digué:

—¡Caramba, carambae, carambam, si me descuido! De los cuarenta pa arriba...

I féu dos formidables estornuts.

—¡Franco! —férem tots a cor. I ens n'anàrem a prendre la xocolata.

EL BALANÇ

De sobretaula ens apropàrem al generalísim amb un paperet.

—Així —li preguntàrem— heu fet als roigs 22.780.000 presoners i 1.320.000 baixes? I què queda aleshores a Espanya?

—Hombre, pues quedamos nosotros, los italianos, los moros y los alemanes, o sea los españoles y un catalán, Vidal y Guardiola, para echar las cuentas.

L'avi passeja el nét.

Per aixafar Franco

de Pepe Diaz
Secretari General del P. C. d'E.

Per la lluita fins a la victòria

de Joan Comorera
Secretari General del P. S. U. de C.

Vint anys de revolució socialista

per V. M. Molotov
President del Consell de Comissaris
del poble, de la U. R. S. S

Aquests tres títols corresponen als fullets més interessants que han aparegut, tractant de la lluita per la democràcia a Espanya i a la Gran Unió Soviètica

Catalans, antifeixistes, adquiriu-los i propagueu-los!

Distribuïdora:

P. A. C. O. D.

Publicacions Antifeixistes
Cooperativa Obrera de Distribució

RAMBLA DEL MIG, 17 — BARCELONA

6 Meses en las prisiones de Franco

Crònica de fets viscuts, per

Jean Pelletier

home de negocis, catòlic francès que ha sigut empresonat pels pirates del mar

PREU: 3 PTES.

El catolicismo en la España leal y en la zona rebelde

Llibre d'emocionant actualitat PTES. 4

Aquest emocionant reportatge s'insereix a « TREBALL » en forma de fulletó, amb il·lustracions de Pujol

Distribuïdora:

P. A. C. O. D.

Publicacions Antifeixistes
Cooperativa Obrera de Distribució

RAMBLA DEL MIG, 17 — BARCELONA

Des del mes de Febrer

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

augmentarà els preus de venda i subscripció. Abans no regeixin els nous preus admetem noves subscripcions al preu de pts. 3'60 trimestre pagades a la bestreta

El col·leccionista de "vales" no trobat una moneda de deu cèntims.